УДК 371.214.114:378.124.8
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2025.103.19

Синекоп О. С., Чугай О. Ю.

СУТНІСТЬ МЕТОДУ ЦИФРОВОГО "STORYTELLING" В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІТ ФАХІВЦІВ

З метою ефективної і цікавої організації професійно орієнтованого англомовного навчання майбутніх фахівців з інформаційних технологій (ІТ) у технічних університетах пропонується розглянути метод цифрового "storytelling". У статті проаналізовано досвід науковців у застосуванні методу цифрового "storytelling", що дозволило зробити висновок про його значний потенціал як навчального методу в освітній площині.

Представлено визначення методу цифрового "storytelling", під яким розуміємо комунікативний метод чи спосіб створення оповідного тексту засобами мультимедійних засобів (зображення, відео, аудіо) з метою передати певне професійно орієнтоване англомовне повідомлення, переконати і вплинути на учасників освітнього процесу.

Окреслено низку принципів навчання цифрового "storytelling": принцип креативності; принцип інтеграції мультимедійних елементів; принцип простоти оповідного тексту; принцип когерентності оповідного тексту; принцип інтеграції іншомовних знань, навичок і вмінь; висвітлення професійно орієнтованого контенту в ІТ галузі.

Розглянуто переваги методу цифрового "storytelling" у професійно орієнтованому англомовному навчанні майбутніх ІТ фахівців: сприяє цілісному вдосконаленню як фахових знань і вмінь, так і іншомовних умінь у створеному англомовному освітньому середовищі; стимулює мотивацію студентів, роблячи процес навчання захоплюючим і ефективним; сприяє розвитку вмінь у студентів працювати самостійно та в групах; дозволяє практикувати рефлексування, що передбачає критичний аналіз і оцінку історії, виявлення її сильних та слабких сторін, а також спрямування зусиль на її вдосконалення; розвиває у студентів креативність, яка охоплює всі етапи створення цифрової історії від задуму і генерування ідей до безпосереднього написання і презентації історії.

Ключові слова: *метод цифрового "storytelling", професійно орієнтоване англомовне навчання, майбутні ІТ фахівці, письмо, читання, говоріння, аудіювання.*

Підготовка студентів технічних спеціальностей до майбутньої фахової діяльності, яка відповідала б сучасним вимогам до фахівців, є складним завданням для викладачів університетів. Це пов'язано з тим, що майбутній фахівець з інформаційних технологій (ІТ) повинен, насамперед, бути здатним доволі швидко інтегруватися у технічну галузь, використовуючи усі здобуті фахові знання, навички, вміння та досвід. З цього випливає, що фахові компетентності є ключовими для успішної реалізації професійних обов'язків майбутніх фахівців технічних спеціальностей. Водночас необхідна низка інших знань і вмінь таких, як комунікативні вміння в іншомовному середовищі, здатність адаптуватися до змін, вміння бути гнучким, вміння працювати в команді та інше, які сприяють ефективній взаємодії в умовах виробництва. Отже, фаховість майбутнього ІТ фахівця це цілісний кластер компетентностей, в якому іншомовна підготовка теж займає певне місце.

Очевидним є те, що специфікою іншомовного навчання у технічному університеті є його фаховий контент. Тому для досягнення максимальної результативності на заняттях професійно орієнтованої англійської мови необхідним є його ефективна організація у цікавий спосіб. Серед існуючих методів навчання набуває неабиякої популярності метод цифрового "storytelling".

Метою статті є узагальнення наукового досвіду використання методу цифрового "storytelling"; висвітлення його сутності в контексті фахового іншомовного навчання майбутніх ІТ фахівців через його визначення; окреслення принципів навчання з його допомогою; аналізі переваг методу цифрового "storytelling".

Загальновідомо, що цифровий "storytelling" використовується у багатьох галузях, зокрема в маркетингу (створення брендових історій), у журналістиці (подання новин у захоплюючий спосіб), у кіно та відеоіграх (створення сюжетів) та інше. До прикладу, М. Толмач досліджує застосування цифрового "storytelling" як нової форми комунікації з користувачами, аналізі впровадження вибіркової компоненти «Цифровий сторітелінг» до програми підготовки фахівців інформаційної справи [11, с. 185].

Метод цифрового "storytelling" активно впроваджується в освіті для різних вікових груп і може бути впроваджений в освітній процес університетів. Науковцями і практиками накопичено значний досвід застосування методу цифрового "storytelling". Наприклад, H. Reinders аналізує поняття цифрового "storytelling" та описує його етапи [6].

У дослідженні N. Dvalidze розглядаються переваги використання "storytelling" на заняттях з англійської мови. Дослідниця робить висновок, що цей метод навчання є досить захоплюючим і викликає справжній драйв у студентів [1].

На думку H. Mohammed Al-Amri, цифровий "storytelling" узгоджується з принципами комунікативно підходу. В результаті застосованого кейс-методу було встановлено, що цифровий "storytelling" покращує фонетичну, лексичну і граматичну компетентності. Насамкінець, наведено пропозиції щодо ефективної інтеграції цифрового "storytelling" у процес навчання [4].

Схожі результати були отримані Z. Tatli, E. Saylan та M. Kokoç під час експериментального навчання з використанням методу цифрового “storytelling”. Зокрема даний метод сприяє розширенню словникового запасу, покращенню англомовних граматичних і лексичних навичок та вдосконаленню плавності та зв’язності мовлення у студентів [9]. Науковцями [9] зроблено висновок про те, що цифровий “storytelling” також може бути ефективно використаний в онлайн навчанні англійської мови професійного спрямування.

У дослідженні I. Satriani визначено певні переваги впровадження методу “storytelling”: використання двох мов як засобу взаємодії, надання відповідних навчальних матеріалів та різноманітних медіа, використання драматизації, щоб показати самовираження персонажа, підняття питань про моральну цінність історії як інструмент оцінювання, розвиток граматичних навичок студентів, активізація уяви студентів, збагачення словникового запасу студентів, а також розвиток читацької обізнаності та інтересу до читання студентів [7]. Також виявлено деякі проблеми реалізації методу “storytelling”, які пов’язані з рівнем підготовки студентів та обсягом текстів [7].

У контексті проєктного навчання цифрового “storytelling” P. Mannion, та J. I. Liontas сфокусувалися на макровміннях аудіювання, говоріння, читання та письма; на роботі над ідентичністю; на міжкультурній комунікативній та соціопрагматичній компетентностях; на цифровій та мультимодальній грамотності [3].

H. Moradi та H. Chen висвітлюють важливість і складність сучасних технологій, зокрема цифрового “storytelling” в освіті. Автори [5] розглядають різноманітні аспекти застосування цифрового “storytelling” у мовній освіті, а саме: етапи та елементи створення ефективного цифрового “storytelling”, опис впровадження цифрового “storytelling”. На думку вчених [5], цифровий “storytelling” має багато переваг, зокрема, забезпечує творчі методи викладання, персоналізацію навчального досвіду, створює реальні життєві ситуації у простий спосіб, а також залучає студентів до процесу навчання. До того ж інтеграція цифрового “storytelling” у вивчення та викладання мови може покращити здатність студентів до навчання в чотирьох видах мовленнєвої діяльності, а саме: умінь говоріння, аудіювання, читання та письма [7].

В результатах дослідження C. M. Garrety було окреслено й описано п’ять жанрів цифрового “storytelling”, зокрема: традиційні історії, навчальні історії, історії на основі проєктів, історії про соціальну справедливість та культуру, а також історії, що ґрунтуються на рефлексивній практиці [2].

В межах дослідження B. Sawiji було розглянуто п’ять кроків створення цифрового “storytelling”, зокрема: 1) визначення теми та створення сценарію, 2) підбір цифрових ресурсів, 3) вибір контенту, 4) імпортування, запис, завершення, 5) вдосконалення [8].

Досліджуючи бар’єри та шляхи їх подолання в контексті цифрового “storytelling” в освіті дорослих, Л. Ф. Панченко обґрунтовує переваги цифрового “storytelling”, його зв’язок з освітніми стандартами; аналізує фактори, які перешкоджають його використанню [10, с. 109]. За даними проведеного опитування науково-педагогічних працівників та методистів різного фаху під час курсів підвищення кваліфікації науковиця з’ясувала, що тільки чверть респондентів використовувала чи використовує цей метод, а близько 72 % опитаних готові розглянути таку можливість [10, с. 109].

Узагальнюючи науковий доробок, можна стверджувати, що цифровий “storytelling” має певний потенціал як навчальний метод в освітній площині. Проте потребує вивчення питання реалізації методу цифрового “storytelling” в контексті фахового іншомовного навчання майбутніх ІТ фахівців.

Далі розглянемо поняття “storytelling” та цифровий “storytelling”. Загальновідомо, що поняття “storytelling” передбачає створення структурованої оповіді, що включає такі елементи, як персонажі, захоплюючий сюжет, місце подій, а також може містити конфлікт. За своєю сутністю він слугує засобом комунікації, дозволяючи окремим особам або групам ділитися особистими наративами у переконливий спосіб. Залучаючи аудиторію емоційно та інтелектуально, “storytelling” відіграє вирішальну роль у передачі певної інформації, формуванні емпатії та поглибленні взаєморозуміння між людьми.

На відміну від “storytelling” цифровий “storytelling” передбачає залучення різноманітних сучасних технологій. Цифровий “storytelling” може мати різні форми, зокрема короткометражні фільми, подкасти, інтерактивні веб-сайти, що дозволяє творчо виражати себе на різних платформах. Загалом, цифровий “storytelling” використовує можливості технологій для покращення наративу та сприяння змістовній взаємодії.

В контексті професійно орієнтованого англомовного навчання майбутніх ІТ фахівців під методом цифрового “storytelling” розуміємо комунікативний метод чи спосіб створення оповідного тексту засобами мультимедійних засобів (зображення, відео, аудіо) з метою передати певне професійно орієнтоване англомовне повідомлення, переконати і вплинути на учасників освітнього процесу.

Навчання цифрового “storytelling” ґрунтується на низці принципів: *принцип креативності; принцип інтеграції мультимедійних елементів; принцип простоти оповідного тексту; принцип когерентності оповідного тексту; принцип інтеграції іншомовних знань, навичок і вмінь; висвітлення професійно орієнтованого контенту в ІТ галузі*.

Принцип *креативності* в цифровому «storytelling» передбачає здатність до інновацій через експериментування з різними техніками “storytelling”, створення цікавого контенту історії, генерування нелінійних наративів. Це розвиває критичне мислення та вміння вирішувати певні проблеми. Зрештою, креативність у цифровому “storytelling” перетворює традиційні наративні форми на динамічний та багатогранний досвід.

Принцип *інтеграції мультимедійних елементів* в цифровому "storytelling" фокусується на зображеннях, аудіо та відео, що покращують розуміння наративу та залучення аудиторії. Інтегруючи зображення, графіку, анімацію, студенти можуть створити більш захоплююче та цікаве повідомлення. Така інтеграція слугує не тільки доповненням до усних чи письмових історій, але й засобом, що викликає низку емоцій та створює своєрідний інтерактивний зв'язок з аудиторією. Ефективне використання мультимедійних елементів робить контент оповідки більш доступними.

Принцип *простоти оповідного тексту* цифрової "storytelling" досягається через використання чітких, лаконічних і зрозумілих висловлювань для ефективної передачі повідомлення. Цей принцип підкреслює важливість презентації складного матеріалу у простий спосіб, нескладних візуальних ефектів і мінімалістичного дизайну, який не перевантажує аудиторію надмірною інформацією.

Принцип *когерентності оповідного тексту* полягає у зв'язності не тільки окремих висловлювань у тексті, а й таких складових елементів, як текст, візуальні ефекти, звук і темп, які створюють цілісний наратив. Така узгодженість покращує розуміння та емоційний зв'язок аудиторії з цифровою оповідкою. Інтеграція цих елементів показує, що кожен компонент цифрової "storytelling" підтримує центральну тему, сприяє плавним переходам і підтримує залученість аудиторії.

Принцип *інтеграції іншомовних знань, навичок і вмінь* у цифровому "storytelling" передбачає охоплення чотирьох видів мовленнєвої діяльності (письма, читання, говоріння та аудіювання) у процесі створення і презентації цифрового "storytelling". Інтеграція у такий спосіб впливає на розширення мовного і мовленнєвого досвіду.

Насамперед, це навички і вміння іншомовного письма. ІТ студенти вчаться створювати письмові цифрові оповідки у різних форматах, зокрема: діалоги та монологи. Генеруючи тексти, вони мають можливість вдосконалювати писемну мовленнєву компетентність, фокусуючись як на загальних аспектах коректного використання мови, так і специфічних граматичних та лексичних особливостях. Читаючи цифрові історії, студенти вчаться аналізувати й оцінювати структуру та зміст тексту. Водночас це допомагає студентам розвивати вміння критичного мислення.

Записуючи аудіо- чи відеоісторії, студенти актуалізують говоріння, фокусуючись на практикуванні іншомовного мовлення. Після презентації цифрового "storytelling" студенти беруть участь в обговоренні історії. Аудіювання, як вид мовленнєвої діяльності, реалізується, коли студенти слухають аудіо або відео розповіді. У такий спосіб вони покращують сприйняття на слух і розуміння різних мовленнєвих патернів.

Отже, інтегруючи іншомовні знання, навички і вміння у цифровому "storytelling", викладачі можуть створити динамічне та цікаве освітнє середовище, яке сприяє вивченню іноземної мови.

Принцип *висвітлення професійно орієнтованого контенту в ІТ галузі* за допомогою методу цифрового "storytelling" вирішує декілька задач. По-перше, він дозволяє студентам представити складну фахову інформацію в доступному форматі, що сприяє кращому розумінню галузі, у якій вони збираються працювати. По-друге, за допомогою цифрового "storytelling" студенти мають можливість зануритись у світ професії і моделювати реальні сценарії фахової діяльності, що сприятиме розширенню і узагальненню фахових знань. По-третє, такий наративний підхід не тільки інформує студентів про певні фахові реалії, а й мотивує та готує їх до роботи в ІТ галузі у майбутньому.

Далі зупинимося на перевагах методу цифрового "storytelling".

1. Насамперед цифровий "storytelling" сприяє цілісному вдосконаленню як фахових знань і вмінь, так і іншомовних умінь у створеному англомовному освітньому середовищі.

2. Цей метод стимулює мотивацію студентів, роблячи процес навчання захоплюючим і ефективним.

3. Він сприяє розвитку вмінь у студентів працювати самостійно та в групах.

4. В процесі створення цифрового "storytelling" ІТ студенти практикують рефлексування, що передбачає критичний аналіз і оцінку оповідки, виявлення її сильних та слабких сторін, а також спрямування зусиль на її вдосконалення.

5. Метод цифрового "storytelling" розвиває у ІТ студентів креативність, яка охоплює всі етапи створення цифрової оповідки від задуму і генерування ідей до безпосереднього написання і презентації історії.

Узагальнюючи зазначене вище, можна зробити висновок, що цифровий "storytelling" має значний потенціал як навчальний метод в освітній площині, оскільки він дозволяє інтегрувати креативні елементи у професійно орієнтоване англомовне навчання, що підвищує зацікавленість студентів та сприяє глибшому засвоєнню навчального матеріалу. Використання цифрового "storytelling" стимулює критичне мислення, мотивує студентів вивчати мову професії, розвиває комунікативні вміння у чотирьох видах мовленнєвої діяльності (письмо, читання, говоріння, аудіювання) та підвищує вміння працювати з інформацією, що є особливо важливим для спеціалістів у ІТ галузі.

Використана література:

1. Dvalidze N. Teaching English through storytelling. Proceedings of ADVED 2022- 8th International Conference on Advances in Education, 2022. DOI : https://doi.org/10.47696/adved.202226
2. Garrety C.M. Digital storytelling: an emerging tool for student and teacher learning : disser. … doctor of philosophy : Iowa State University, 2008. 163 p. DOI : https://doi.org/10.31274/rtd-180813-16984

3. Mannion P., Liontas, J.I. Digital Storytelling in Language Education. The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching. 2024. P. 1–8. DOI : https://doi.org/10.1002/9781118784235.eelt1040
4. Mohammed Al-Amri H. Digital Storytelling as a Communicative Language Teaching Based Method in EFL Classrooms. Arab World English Journal. 2020. № 11(1). P. 270–281. DOI : https://doi.org/10.24093/awej/vol11no1.20
5. Moradi H., Chen H. Digital Storytelling in Language Education. Behavioral Sciences. 2019. № 9(12). P. 147. DOI : https://doi.org/10.3390/bs9120147
6. Reinders H. Digital Storytelling in the Foreign Language Classroom. ELTWO April 2011 Vol. 3. Retrieved February 21, 2016 URL : http://blog.nus.edu.sg/eltwo/2011/04/12/digital-storytelling-in-theforeign-language-classroom
7. Satriani I. Storytelling in teaching literacy: benefits and challenges. English Review: Journal of English Education. 2019. № 8(1). P. 113. DOI : https://doi.org/10.25134/erjee.v8i1.1924
8. Sawiji B. Powerful Tools for Teaching and Learning: Digital Storytelling. English Education: Journal of English Teaching and Research. 2016. № 1(2). P. 8. https://doi.org/10.29407/jetar.v1i2.477
9. Tatli Z., Saylan E., Kokoç M. Digital Storytelling in an Online EFL Course: Influences on Speaking, Vocabulary, and Cognitive Load. Participatory Educational Research. 2022. № 9(6). P. 89–112. DOI : https://doi.org/10.17275/per.22.130.9.6
10. Панченко Л. Ф. Цифровий сторітелінг в освіті дорослих: бар’єри та шляхи їх подолання. Інформаційні технології і засоби навчання. 2020. Том 79, № 5. С. 109–125. DOI : https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3362
11. Толмач М. Практики цифрового сторітелінгу для фахівців інформаційної справи. *Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері.* 2022. № 5(1). С. 185–198. DOI : https://doi.org/10.31866/2617-796X.5.1.2022.261303

References:

1. Dvalidze N. (2022). Teaching English through storytelling. Proceedings of ADVED 2022-8th International Conference on Advances in Education. DOI : https://doi.org/10.47696/adved.202226
2. Garrety C.M. (2008). Digital storytelling: an emerging tool for student and teacher learning : disser. … doctor of philosophy : Iowa State University, 163 p. DOI : https://doi.org/10.31274/rtd-180813-16984
3. Mannion P., Liontas, J.I. (2024). Digital Storytelling in Language Education. The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching. P. 1–8. DOI : https://doi.org/10.1002/9781118784235.eelt1040
4. Mohammed Al-Amri H. (2020). Digital Storytelling as a Communicative Language Teaching Based Method in EFL Classrooms. Arab World English Journal, № 11(1). P. 270–281. DOI : https://doi.org/10.24093/awej/vol11no1.20
5. Moradi H., Chen H. (2019). Digital Storytelling in Language Education. Behavioral Sciences, № 9(12). P. 147. https://doi.org/10.3390/bs9120147
6. Reinders H. (2011). Digital Storytelling in the Foreign Language Classroom. ELTWO April 2011, Vol. 3. Retrieved January 1, 2025 URL : http://blog.nus.edu.sg/eltwo/2011/04/12/digital-storytelling-in-theforeign-language-classroom
7. Satriani I. (2019). Storytelling in teaching literacy: benefits and challenges. English Review: Journal of English Education, № 8(1). P. 113. DOI : https://doi.org/10.25134/erjee.v8i1.1924
8. Sawiji B. (2016). Powerful Tools for Teaching and Learning: Digital Storytelling. English Education: Journal of English Teaching and Research, № 1(2). P. 8. DOI : https://doi.org/10.29407/jetar.v1i2.477
9. Tatli Z., Saylan E., Kokoç M. (2022). Digital Storytelling in an Online EFL Course: Influences on Speaking, Vocabulary, and Cognitive Load. Participatory Educational Research, № 9(6). P. 89–112. DOI : https://doi.org/10.17275/per.22.130.9.6
10. Panchenko L.F. (2020). Tsyfrovyi storitelinh v osviti doroslykh: bariery ta shliakhy yikh podolannia. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia [Digital storytelling in adult education: barriers and ways to overcome them], Vol. 79, № 5. S. 109–125. DOI : https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3362 [in Ukrainian]
11. Tolmach M. (2022). Praktyky tsyfrovoho storitelinhu dlia fakhivtsiv informatsiinoi spravy. Tsyfrova platforma: informatsiini tekhnolohii v sotsiokulturnii sferi [Digital storytelling practices for information professionals], № 5(1). C. 185–198. DOI : https://doi.org/10.31866/2617-796X.5.1.2022.261303 [in Ukrainian]

Synekop O., Chugai O. The essence of the digital “storytelling” method in the context of professionally oriented foreign language learning of prospective IT specialists

The article considers the digital storytelling method in order to effectively and interestingly organise the professionally oriented English language learning of prospective information technology (IT) specialists at technical universities. The scientists’ experience of using digital storytelling is analysed.

The notion “digital storytelling method” is considered as a communicative method or a way of creating a narrative text using multimedia (images, video, audio) in order to present a certain professionally oriented English language message, to convince and influence the participants within the educational process.

Some principles of digital storytelling are outlined: the principle of creativity; the principle of integration of multimedia elements; the principle of simplicity of the narrative text; the principle of coherence of the narrative text; the principle of integration of foreign language knowledge and skills; the principle of using the professionally oriented content of the IT industry.

The article outlines the advantages of the digital “storytelling” method in the professionally oriented English language learning of the prospective IT specialists: it promotes the holistic improvement of both professional knowledge and skills and foreign language skills in the created English language educational environment; stimulates IT student motivation, making the learning process exciting and effective; promotes the development of IT students’ skills to work independently and in groups; allows practicing reflection, which involves critical analysis and evaluation of the story, identifying its strengths and weaknesses, as well as directing efforts to improve it; develops IT students’ creativity, which covers all stages of creating a digital story from conception and generating ideas to writing and presenting the story.

Key words: *digital storytelling method, professionally oriented foreign language learning, prospective IT specialists, writing, reading, speaking, listening.*